

Õiguskantsler

Teie 02.09.2015 nr

Meie 09.10.2015 nr 7-6/151141/1504388

Notaritasu üleskutsemenetluse läbiviimisel

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole pärimismenetlust puudutava küsimusega. Teie avaldusest sai järeldada, et loobusite pärandist, kuid pidite sellele vaatamata maksma notari tasu üleskutsemenetluse läbiviimise eest.

Pärimisasja lahendanud notar selgitas, et Teile pole üleskutsemenetluse läbiviimise eest notari tasu arvet esitatud ning notari sõnul ei plaani ta seda teha.

Notariaadiseadusest (§ 29 lg 2) tulenevalt on notari ametitoimingute tegemine tasuline ning tasu võtmise aluseks on notari tasu seadus. Kuigi notari tasu seadus sätestab nii tasu suurused kui tasu maksmiseks kohustatud isikute ringi, võib teatud olukordades siiski tõusetuda küsimus, kellelt notar saab tasu nõuda. Nii näeb notari tasu seadus ette tasu üleskutsemenetluse¹ läbiviimise eest (notari tasu seaduse § 31 p 34). Notari tasu seadus sätestab (§ 38 lg 1), et notari tasu maksmiseks on kohustatud isik, kelle taotlusel või kelle huvides on notar tegutsenud või kelle tahteavalduse on notar tõestanud. Sama paragrahvi lg 3 järgi aga on pärimismenetluses tehtud notariaaltoimingute eest kohustatud notari tasu maksma pärija.² Praegu kõne all oleva menetluse puhul aga pärimismenetluse algatanud esimese järjekorra pärija loobus pärandist ning ühtlasi teatas ta notarile ka Teile, kui teise järjekorra pärija isikuandmed. Seega ei olnud sel hetkel vajadust üleskutsemenetluse läbiviimiseks. Notar saab üleskutsemenetluse läbiviimise tasu nõuda pärijalt, kellele väljastatakse pärimismenetluse lõppedes pärimistunnistus.³ Samas ei pruugi see notari selgituste järgi alati võimalik olla. Nt juhul, kui alustatakse pärandvara

¹ Pärimisseaduse § 169 lg 1 järgi viib notar läbi pärija väljaselgitamise üleskutsemenetluse, kui pärija ei ole teada või tema elukoha kohta puuduvad usaldusväärsed andmed.

² Pärimisseaduse § 4 lg 1 järgi läheb pärandi avanemisel pärand üle pärijale. Lg 2 järgi võib pärija pärandist pärimisseaduses sätestatud korras loobuda. Kinnistusraamatuseaduse, pärimisseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus eelnõu 725 SE algataja seletuskirjas selgitatakse, et pärimismenetluses tehtud toimingute eest tasu maksmiseks on üldiselt kohustatud pärija (seda ka juhul, kui ta ise notari poole ei pöördunud). Samas nende toimingute eest, mis võidakse teha ka muu isiku taotlusel, on kohustatud maksma taotleja.

³ Pärimisseaduse § 171 järgi tõestab notar pärimistunnistuse, kui pärija pärimisõigus ja selle ulatus on piisavalt tõendatud, kuid mitte enne ühe kuu möödumist pärimismenetluse algatamise kohta teate avaldamist väljaandes Ametlikud Teadaanded.

pankrotimenetlust⁴, st pärandvara pole piisavalt kõigi nõuete rahuldamiseks ja pärija ei ole nõus nende rahuldamisega oma vara arvel. Notar selgitas, et kohus ei nõua pankrotimenetluses pärimistunnistust ja seda ka ei väljasta. Nii on notar küsimuse ees, et seadus küll näeb ette tasu üleskutsemenetluse läbiviimise eest, kuid alati pole üheselt selge, kellelt seda tasu nõuda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: notar

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee

⁴ Pärimisseaduse § 142 lg 6 sätestab, et kui pärandvarast ei jätku kõigi nõuete rahuldamiseks ja pärija ei ole nõus nende rahuldamisega oma vara arvel, on pärandvara hooldaja või pärija kohustatud viivitamata esitama avalduse pärandvara pankroti väljakuulutamiseks.